

Psychodynamický přístup

První teorie v sociální práci

Úvod

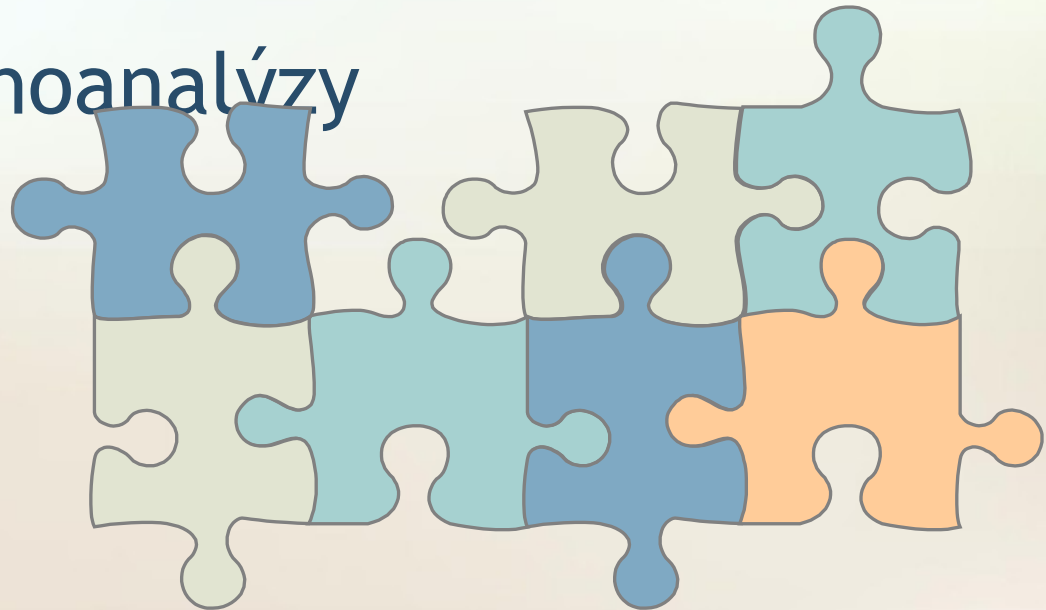
- Důraz na intrapsychické procesy.
- Sigmund Freud (1856-1939)
- Vliv na kulturu a společenské vědy.
- Další osobnosti v sociální práci:
Erikson, Berne, Bowlby, Hollisová

Východiska

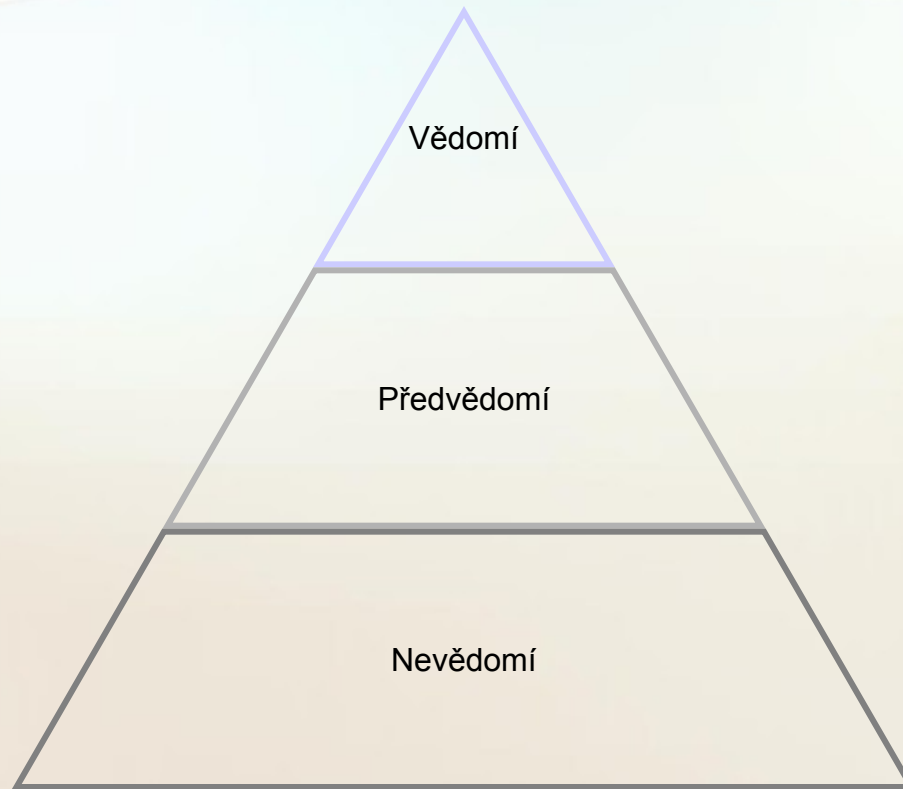
- Psychický determinismus
- Fyziologický determinismus
- Existence nevědomí
- Geneticko-vývojová koncepce

Struktura psychoanalýzy

- Teorie osobnosti
- Teorie lidského vývoje
- Teorie psychoanalýzy

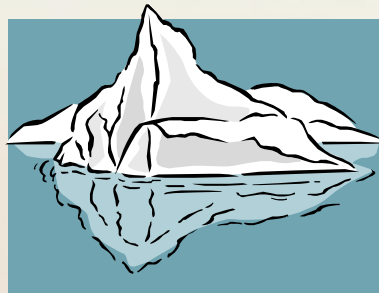

Topografický model osobnosti

Vědomí

- Co je aktuálně vnímáno a prožíváno.
- Racionální stránka lidské osobnosti.
- Jejím úkolem je řídit vztah člověka k realitě.

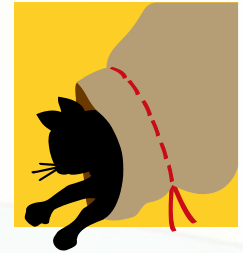

Předvědomí

- Co bylo vědomé a nyní je zapomenuto.
- Opětovné vybavení však není obtížné.
- Zastává také funkci *cenzora*.

Nevědomí

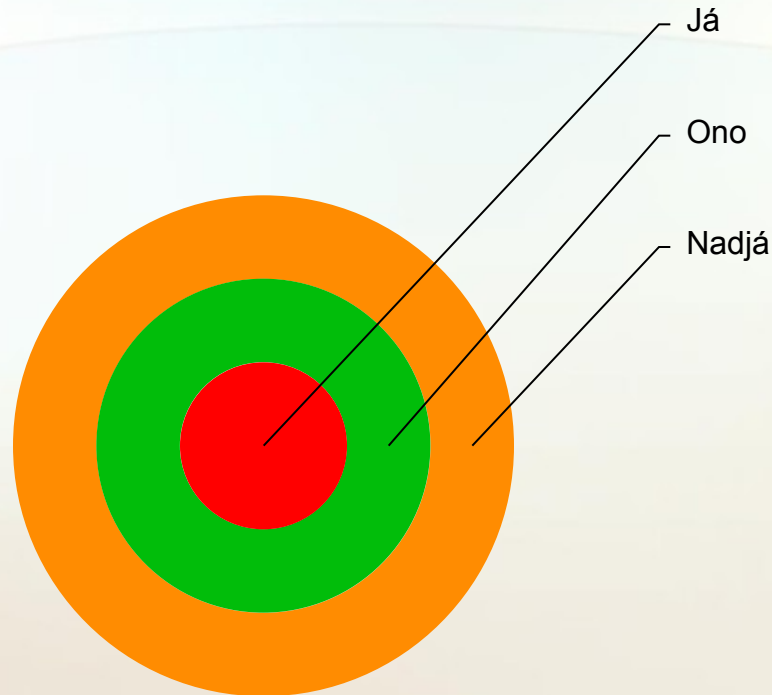
- Jeho obsah zůstává vědomí ukryt.
- Ovlivňuje jednání a vývoj jedince.
- Neurózy podle Freuda vznikají právě jako důsledek aktivity nevědomí.
- Obsahem nevědomí jsou pudové impulsy které se řídí *principem slasti*.

Nevědomí

- Nevědomí je řízeno tzv. *primárními procesy*.
- Dezorganizace, impulzivita, chaos.
- Nejsou podřízené časové struktuře či logice.

Strukturální model osobnosti

Ono (ID)

- Primitivní instinkty a pudy.
- Id (Ono) se dožaduje bezprostředního uspokojení.
- Id (Ono) je oblastí principiálně nevědomou a iracionální.
- Jejím ústředním zákonem je *princip slasti*.
- Id (Ono) dosahuje slasti prostřednictvím tzv. *primárních procesů*, které postrádají řád a koordinaci a skládají se pouze z instinktivních impulsů, tužeb a obav.
- Id je také oblastí, v níž jsou uloženy základní síly života. Jsou jimi pud lásky *eros* (libido) a pud smrti *thanatos*.

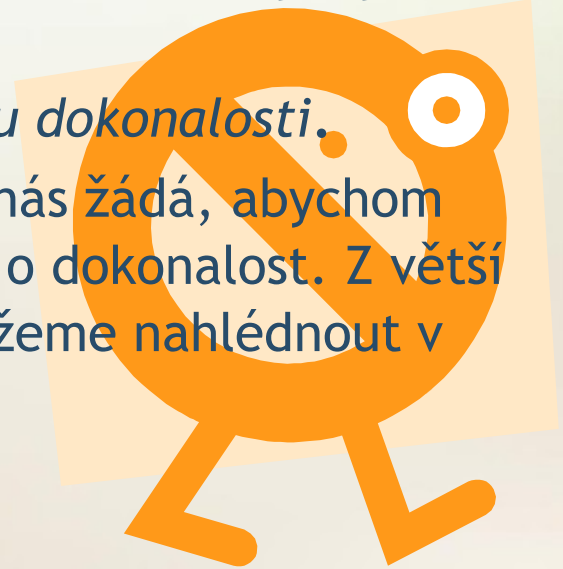
Ego (Já)

- Ego (Já) je spojovacím článkem Id (Ono) a Superega (Nadjá).
- Plní roli zprostředkovatele a vyjednavče.
- V rámci této činnosti využívá *obranné mechanismy*.
- Řídí se *principem reality* a je vědomé a racionální.
- Úkolem Ega je udržení stability osobnosti.
- Ego pracuje na bázi tzv. *sekundárních procesů*.
- Toho se dosahuje pouze v souladu s realitou na základě *testování reality*.
- Vědomá část Ega (Já) je tou částí naší osobnosti, kterou poznáváme a s níž se identifikujeme.

Superego (Nadjá)

- Je množinou zákazů a příkazů, které vznikly socializací.
- Dítě si internalizuje především rodičovské hodnoty, pravidla, příkazy a přání.
- Jedná se tedy o morální systém, který nás trestá, jednáme-li v rozporu s jeho pravidly, a který nás chválí a oceňuje, jednáme-li s nimi v souladu.
- Superego (Nadjá) je založeno na *principu dokonalosti*.
- Superego je moralizující silou, která po nás žádá, abychom odmítli každou slast a abychom usilovali o dokonalost. Z větší části je nevědomé ačkoliv jeho části můžeme nahlédnout v introspekci.

Intrapsychické konflikty

- Podstatu této interakce vystihují dva pojmy *katexe* a *antikatexe*.
- Id versus Ego
- Id versus Superego
- Ego versus Superego

Obranné mechanismy

- Jsou nevědomé strategie, které chrání osobnost před bolestnými prožitky viny a úzkosti.

Obranné mechanismy

- Projekce
- Sublimace
- Reaktivní formace
- Regrese a fixace
- Identifikace
- Chybné úkony
- Noční snění
- Racionalizace
- Intelektualizace

Vývoj osobnosti

- Orální stadium (0 - 1 rok)
- Anální stadium (2 - 3 roky)
- Falické stadium (3 - 5 let)
- Období latence (6 - 12 let)
- Genitální stadium (puberta a dále)

Psychoanalýza

- Analýza snů
- Technika volných asociací
- Analýza přenosu a analýza odporu

